
Kartlegging av naturmangfold i forbindelse med ny reguleringsplan ved Li

Nittedal kommune

Miljøfaglig Utredning, notat 2017–N30

Dato: 31.01.18

KARTLEGGING AV NATURMANGFOLD I FORBINDELSE MED NY REGULERINGSPLAN VED LI I NITTEDAL KOMMUNE

Av Helge Fjeldstad, Miljøfaglig Utredning AS, Oslo.

Utførende institusjon: Miljøfaglig Utredning AS	Prosjektansvarlig: Helge Fjeldstad
	Prosjektmedarbeider(e): Bjørn Harald Larsen
Oppdragsgiver: Nittedal kommune	Kontaktperson hos oppdragsgiver: Henrik Schmidt
Referanse: Fjeldstad, H. 2017. Kartlegging av naturmangfold i forbindelse med ny reguleringsplan ved Li i Nittedal kommune. Miljøfaglig Utredning notat 2017-N30.	
Referat: Miljøfaglig Utredning AS har registrert naturmangfold i forbindelse med planlagt reguleringsplan ved Li i Nittedal kommune. Rødlistearter er registrert på området, i tillegg er en rekke svartelistede arter registrert. Ved en eventuell utbygging bør det tas hensyn slik at svartelistede arter ikke spres ved masseforflytning.	

Forsidebilde: Naturtypelokaliteten Enga i forgrunnen mot skolen. Foto: Helge Fjeldstad

1	Innledning	3
2	Planområdet	4
3	Metode	4
4	Naturmangfold	6
5	Naturtyper	7
6	Rødlistearter	8
7	Fremmede arter	9
8	Vurderinger i forhold til utredningskrav i naturmangfoldloven	11
9	Avbøtende tiltak	12
10	Oppfølgende undersøkelser	12
11	Risiko og sårbarhetsanalyse - ROS	12
12	Kilder	13

1 Innledning

På oppdrag fra Nittedal kommune har Miljøfaglig Utredning AS utført en kartlegging av naturmangfold i forbindelse med ny reguleringsplan ved Li i Nittedal kommune

Figur 1 Skisse over planområdet

2 Planområdet

Delområdet omfattes av Områdeplan for Li. Hensikten med områdeplanen er å regulere skole- og idrettsområde, og sikre en forutsigbar utvikling. Li-området huser mange funksjoner og det er mange brukere, noe som gir stor trafikk. Trafikksikkerhet og gode løsninger for adkomst og parkering vil være viktige tema i planen. Det er noe ubebyggt areal innenfor områdeavgrensingen. Næringsområdet sørøst i planområdet vil utarbeide egen reguleringsplan (omregulering til bolig), og har sendt inn planforespørsel.

Figur 2 Kart over planområdet (Nittedal kommune 2017).

3 Metode

Som tematisk grunnlag for verdivurderinger benyttes DN-håndbok 13 for kartlegging av prioriterte naturtyper (Direktoratet for Naturforvaltning 2007), samt forekomst av rødlistearter med grunnlag i Henriksen og Hilmo (2015) og rødlistede naturtyper etter Lindgaard & Henriksen (2011). I tillegg til dette kommer eventuell relevant faglitteratur omkring arter og miljøer sin sårbarhet, egen kunnskap om deres utbredelse i regionen mv. Alt dette blir sammenfattet i en vurdering med grunnlag i utredningskravene som er stilt i §§8-12 i Naturmangfoldlova.

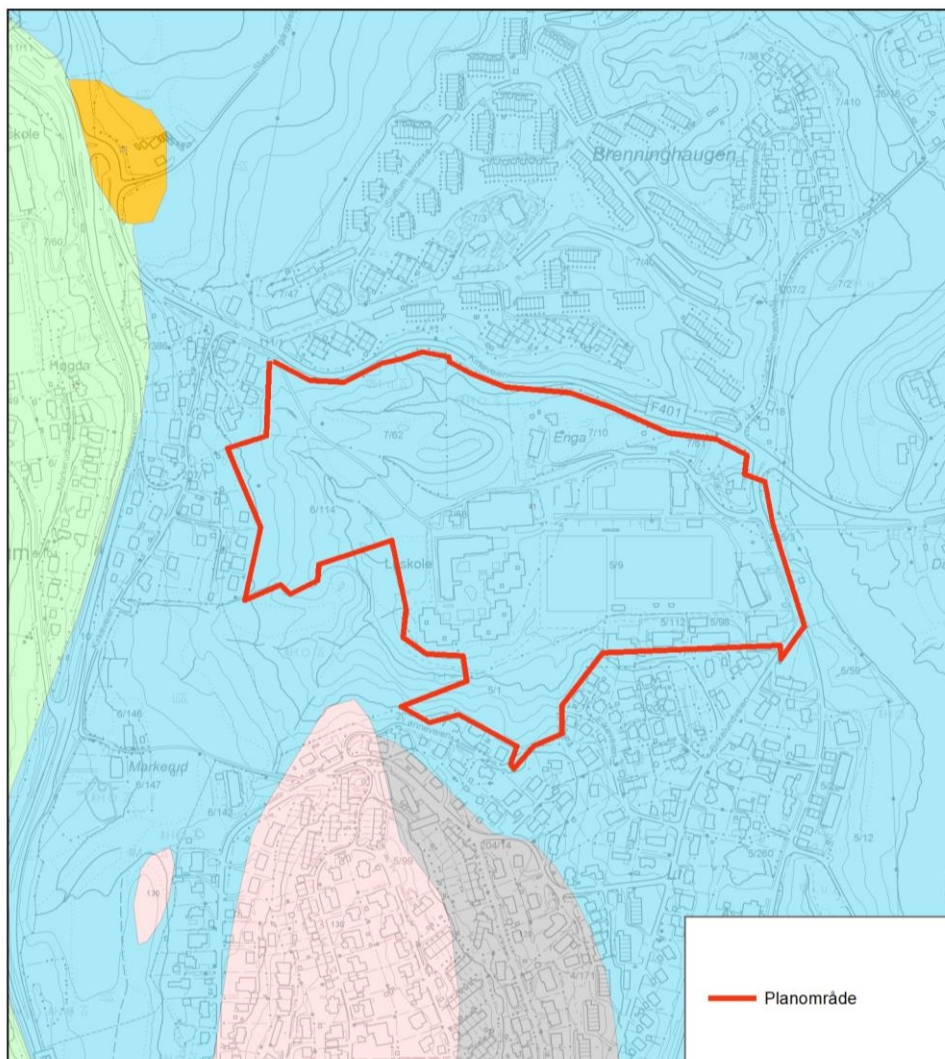
Området ble oppsøkt den 28.06.2017. Alle registreringer av vartelistearter og rødlistearter er lagt inn i databasen artsobservasjoner.

Figur 3 Svartelistearten fagerfredløs (SE) nord i planområdet. Foto: Helge Fjeldstad

4 Naturmangfold

Planområdet er lokalisert ved Li grensede til Fv401i nord og grensede til boligfelt i sør. Området benyttes i dag til skole og idrett. I sør er også noen næringseiendommer tatt med i utredningsområdet. I vest og nord er det registrert naturtypelokaliteter innenfor planområdet. Av løsmassekartet under ser man at leire opprinnelig dekker området, men her er også mye tilførte masser.

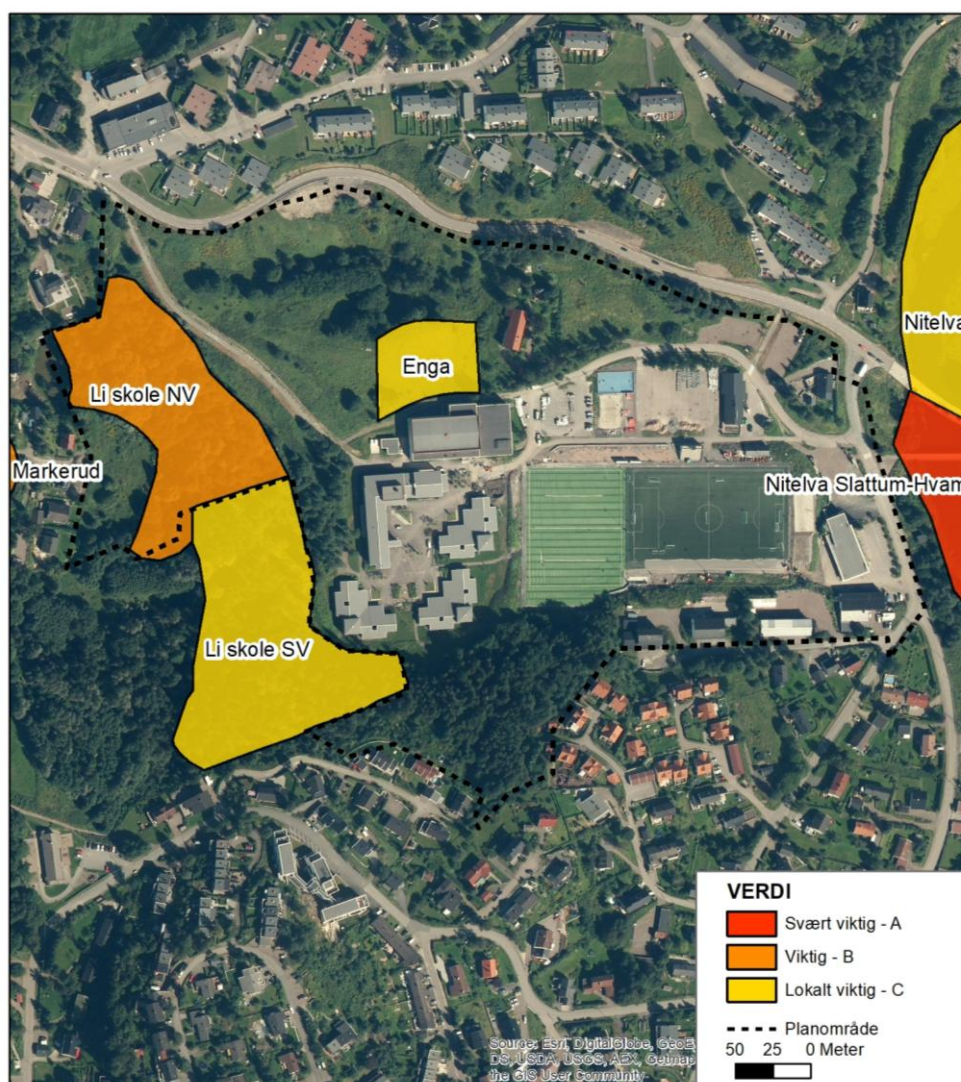
Figur 4 Planområdet lagt oppå løsmassekart der blå farge er marine avsetninger (leire) (<http://geo.ngu.no/mapsserver/LosmasserWMS>).

5 Naturtyper

I området er det registrert 2 eksisterende naturtyper innenfor planområdet. Dette er Li skole NV; en edelløvskog vurdert som verdi viktig (B), samt lokaliteten Enga; en naturbeitemark med verdi lokalt viktig (C). I tillegg er det en gammel granskog som grenser til planområdet i sør (Li skole SV) samt lokaliteter tilnyttet Nitelva i øst. Ingen nye naturtyper ble registrert under befaringen i 2017. Lokaliteten ”Li skole SV” ligger i grensa til planområdet. En tidligere utbygging av skolen har medført at lokaliteten er beskåret til plangrensa.

Lokaliteten Enga er intakt og beskrivelsen av lokaliteten fra 2012 er dekkende (Naturbase). Dessverre er det ikke iverksatt verken slått eller beite på området og gjengroing vil på sikt medføre at lokaliteten går tapt.

Lokaliteten Li skole NV er intakt og godt beskrevet av Bendiksen (Naturbase). Slike edelløvskoger forekommer svært sparsomt i Nittedal. Lokaliteten Li skole SV er også intakt bortsett fra et mindre område i øst som er bygget ut i dag.

Figur 5 Planområdet omfatter bl.a 2 naturtyperlokaltiteter, Li skole NV-edelløvskog (verdi viktig (B), og Enga – naturbeitemark verdi lokalt viktig (C).

6 Røddlistearter

Forekomst av røddlistearter er ofte et vesentlig kriterium for å verdsette en lokalitet. Gjeldende norske røddliste kom i 2015 (Henriksen & Hilmo 2015). Der er IUCNs kriterium for røddlisting av arter (IUCN 2005) brukt i røddlistearbeidet, og dette har bl.a. ført til at en del arter med store forekomster, men med dokumentert tilbakegang, har blitt ført opp på røddlista. Røddlistekategoriene med rangering og forkortelser er (med engelsk navn i parentes) :

- RE – Regionalt utryddet (Regionally Extinct)
- CR – Kritisk truet (Critically Endangered)
- EN – Sterkt truet (Endangered)
- VU – Sårbar (Vulnerable)
- NT – Nær truet (Near Threatened)
- DD – Datamangel (Data Deficient)

Ellers vises det til Henriksen & Hilmo (2015) for nærmere forklaring av inndeling, metoder og utvalg av arter for den norske røddlista. Der er det også kortfattet gjort rede for hva slags miljø artene lever i og viktige typer trusler.

I området ble røddlistearten ask (VU) registrert i naturtypelokaliteten Li skole NV. I artskart (2017) foreligger det registreringer av de røddlistede fugleartene gulspurv (NT), fiskemåke (NT) og sivspurv (NT). Av disse kan trolig både gulspurv og sivspurv hekke i planområdet, mens fiskemåke trolig bare er sett tilfeldig i området.

Figur 6 Askeskog vest i planområdet. Foto: Helge Fjeldstad

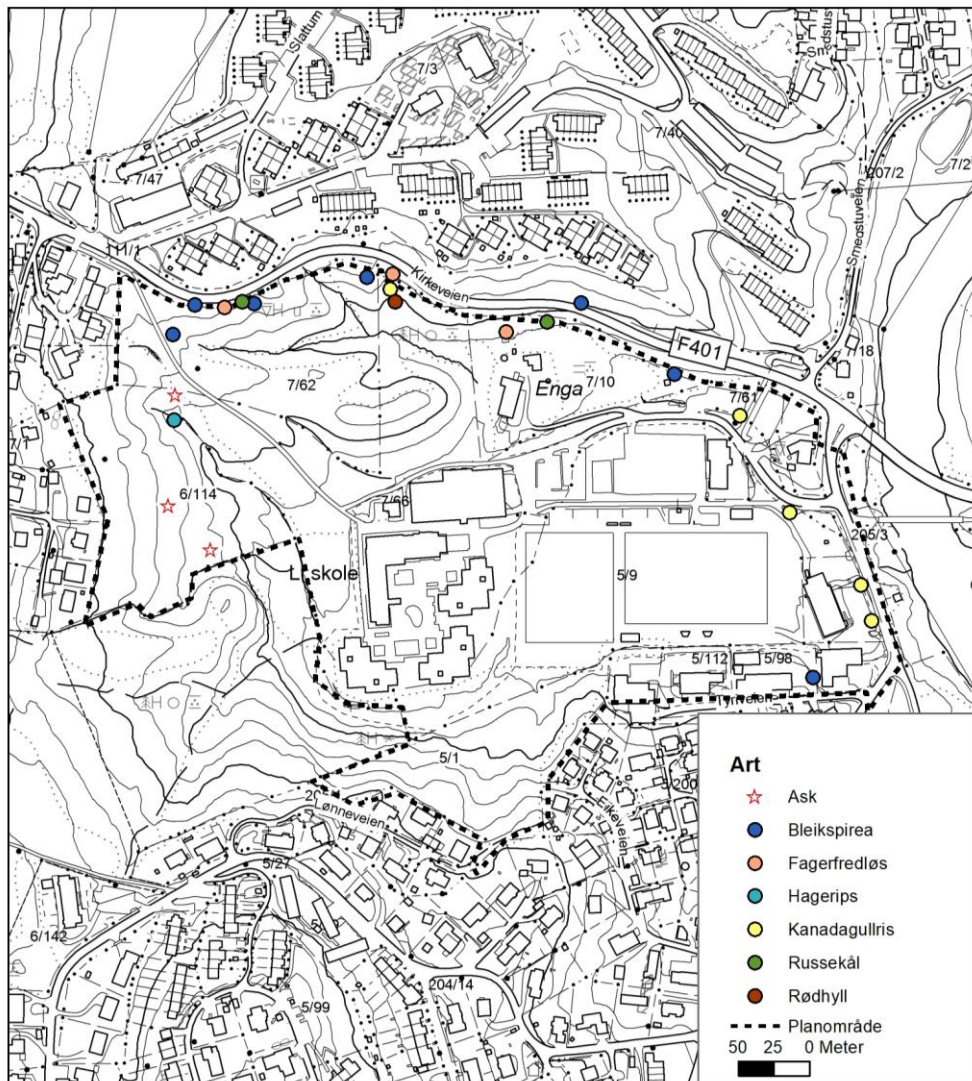
7 Fremmede arter

Norsk svarteliste for arter ble første gang presentert i 2007 (Gederaas m.fl. 2007). I den forbindelse ble det for første gang i Norge gjennomført en risikovurdering av fremmede arter, og i alt 217 av 2483 kjente fremmede organismer i Norge ble vurdert. I 2012 ble en ny svarteliste publisert (Gederaas m.fl. 2012) der en bruker en ny og oppdatert metodikk for risikovurdering. Artene ble fordelt på fem kategorier:

- SE – Svært høy risiko (Arter som har en sterk negativ effekt på norsk natur)
- HI – Høy risiko (Arter med stor spredning, og med en viss økologisk effekt eller stor økologisk effekt med en avgrenset spredning)
- PH – Potensielt høy risiko (Arter med svært avgrenset spredningsevne, men stor økologisk effekt – eller omvendt)
- LO – Lav risiko (Arter med lav risiko har lav eller moderat spredning og middels til svake økologiske effekter)
- NK – Ingen kjent risiko (Arter uten kjent spredning og ingen kjente økologiske effekter)

I området ble det registrert en rekke svartelistede arter. I Artskart (2017) foreligger det også registreringer fra området, jfr tabell.

Norsk navn	Vitenskapelig navn	Risiko kategori	Forekomst
Fagerfredløs	<i>Lysmanchia punctata</i>	HI	Spredt
Kanadagullris	<i>Solidago canadensis</i>	SE	Spredt
Hagerips	<i>Ribes rubrum</i>	SE	Spredt
Russekål	<i>Bunia orientalis</i>	HI	Spredt
Rødhyll	<i>Sambucus racemosa L</i>	HI	Spredt
Bleikspirea	<i>Spirea xRubella</i>	HI	Spredt

Figur 7 Oversikt over svartelistearter og rødlistearter i området. NB! Kartet viser ikke totaldekningen av artene, men antyder hvor i området de finnes.

8 Vurderinger i forhold til utredningskrav i naturmangfoldloven

Her vurderes §§ 8-10, mens §11 om prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaveren, samt §12 om prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder overlates til utbygger selv å besvare.

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

“Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.”

Denne fagrappporten er utarbeidet for å vurdere verdier og konsekvenser på naturmangfoldet i utredningsområdet. Utredningen har vært basert på standard metodikk for verdisetting og konsekvensvurderinger. Kartleggingene har fanget opp både arters forekomst i området, utbredelsen til ulike naturtyper og tilstanden til naturtyper som er beskrevet. Det har vært lagt vekt på forekomst av rødlistede arter og verdifulle naturtyper, med grunnlag i nasjonale oversikter over slike.

Gjennom både generelle vurderinger av omfang og spesifikke vurderinger av de verdisatt lokaliteter er virkningene av planlagt tiltak på dem gjennomgått. Vurderingene er basert på generell kunnskap om artenes krav til livsmiljø og naturtypenes viktige kilder til variasjon.

§ 9 Førre-var prinsippet

“Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak”.

Kunnskapsgrunnlaget, gjennom datainnsamlingen vurderes som relativt godt.

Usikkerheten knyttet til forekomst av naturtyper (og rødlistearter) er vesentlig redusert gjennom registreringene som nå foreligger. Det er imidlertid behov å anvende førre-var-prinsippet for utbyggingsprosjektet mht. planer for masseforflytning slik at svartelistearter ikke spres.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

“ En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for”.

I planområdet er det 2 (3) registrerte naturtyper. Dersom de registrerte naturtypene blir berørt ved en eventuell utbygging vil belastningen på økosystemene i området øke, og da særlig innenfor naturtypen edelløvsskog.

9 Avbøtende tiltak

Det bør lages en tiltaksplan for håndtering av fremmede arter på planområdet. Planen bør omfatte tiltak i forbindelse med bortkjøring av masser, samt tiltak for å redusere svartelistertene i området. Dette kan dreie seg og slått, tildekking, lusing, sprøyting etc.

10 Oppfølgende undersøkelser

Dersom noen av naturtypene blir berørt av tiltaket bør disse inventeres og avgrenses på nytt etter en eventuell utbygging.

11 Risiko og sårbarhetsanalyse - ROS

Som del av oppdraget ble også sannsynlighet, konsekvens og risiko for sårbar flora, sårbar fauna/fisk, verneområder og vassdragsområder vurdert i henhold til metode for slike vurderinger (DSB 2017).

Risikomatriksen under benyttes til å vurdere sannsynlighet og konsekvens av tiltaket.

		Konsekvens				
		Ufarlig (1)	En viss fare (2)	Farlig (3)	Kritisk (4)	Katastrofalt (5)
Sannsynlighet	Meget sannsynlig (4)					
	Sannsynlig (3)					
	Mindre sannsynlig (2)					
	Lite sannsynlig (1)					

Figur 8 Risikomatrikse for vurdering av sannsynlighet og konsekvens

Under følger vurderingene for planområdet Li:

	Aktuelt?	Sannsynlighet	Konsekvens	Risiko	Kommentar/tiltak
Er området utsatt for risiko for sårbar flora?	Ja	4	3		
Er området utsatt for risiko for sårbar fisk/fauna,	Nei				

verneområder og vassdragsområder?					
-----------------------------------	--	--	--	--	--

	Aktuelt?	Sannsynlighet	Konsekvens	Risiko	Kommentar/tiltak
Kan planen /tiltaket medføre risiko for sårbar flora?	Ja	4	3		Det lages en plan for håndtering av fremmede arter i planområde

	Aktuelt?	Sannsynlighet	Konsekvens	Risiko	Kommentar/tiltak
Kan planen /tiltaket medføre risiko for sårbar fisk/fauna, verneområder og vassdragsområder?	Nei				

12 Kilder

Artsdatabanken 2017. Tjenesten Artskart. <http://artskart.artsdatabanken.no/>.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) 2017. DSB veileder. Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging. Metode for risiko og sårbarhetsanalyse i planleggingen.

Gederaas, L., Moen, T.L., Skjelseth, S. & Larsen, L.-K. (red.) 2012. Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012. Artsdatabanken, Trondheim.

Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge

Lindgaard, A. og Henriksen, S. (red.) 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. Artsdatabanken, Trondheim.

Miljødirektoratet 2016. Naturbase dokumentasjon. Biologisk mangfold. Arealis-prosjektet. Internett: <http://dnweb12.dirnat.no/nbinnsyn/>

NGU 2017. Løsmassekart på nett <http://geo.ngu.no/kart/losmasse/>